

Thực đơn

Thường thức triết học

Minh biết thế hay minh tin thế?	3
Sáng mai Mặt Trời có mọc nữa không nhi? . . . 4	
Một con thiên nga đen	5
Ngày mai, ngày kia và những ngày sau đó nữa	7
Chớ bước qua găm cầu thang!	8
Hạt đậu nhỏ trượt khỏi chiếc đĩa	10
Chúng ta là con của...	12
Rõ như ban ngày!	14
Những người này thật nguy hiểm.	15
Cậu ta đóng sầm cánh cửa trước mặt tớ! . . 17	
Thế giới không lời giải thích	19
Tại sao sự việc lại xảy ra như cách nó đã xảy ra?	21
Tớ là thù môn cử nhất trường	23
Làm sao ta biết là minh biết?	24
Không thể tin vào mắt mình!	26
Tin hay không tin	28
Lòng tin.	30
Cố lên, tin vào chính mình!	32
Số tay Thường thức triết học	35

Minh biết thế hay minh tin thế?

- Thật không thể hiểu nổi, rõ ràng tớ đã để nó trong cái túi mà! - Mattéo vô cùng bức dọc, cậu đã đi kiểm cái đèn pin suốt một giờ đồng hồ.
- Nhưng là ai có thể lấy nó chứ?
- Chắc là Juliette rồi! - Antonin lên tiếng.
- Thế à? Cậu chắc chứ? - Mattéo hỏi lại.

Chúng mình cùng tưởng tượng đoạn tiếp theo nhé:

- Đúng thế, tớ biết chắc là Juliette lấy. - Antonin đáp.
- Nhưng làm sao cậu biết là nó chứ? - Mattéo chất vấn.
- Sáng nay tớ mới thấy nó đi vào lều của cậu, và rồi trở ra cầm theo chiếc đèn pin.
- Có bằng cứ trong tay, Antonin đã biết chắc.

Nhưng thử tưởng tượng phân cảnh khác:

- - Tớ tin chắc là nó. - Antonin lên tiếng.
- - Sao cậu lại tin như thế? - Mattéo gặng hỏi.
- - Tối qua cậu không nghe Juliette nói gì à? Nó nói nó đánh mất đèn pin rồi đấy thôi.

Antonin đã giải thích lí do vì sao cậu nghĩ rằng Juliette là người lấy cái đèn pin. Nhưng cậu không có bằng chứng gì cả, cậu chỉ tin thế thôi.

Sáng mai Mặt Trời có mọc nữa không nhỉ?

Hỏi gì mà kì? Hiển nhiên rồi. Ai cũng sẽ trả lời: Có chứ! Làm gì có chuyện sáng dậy không thấy Mặt Trời đâu và bóng đêm phủ trùm tất thảy. Nhưng làm sao ta biết được ngày mai sẽ giống hệt như hôm nay, hay hôm qua, rồi cả hôm kia, hôm kia, và tất cả mọi buổi sáng khác từ trước tới nay? Biết đâu đêm nay Quả Đất ngừng quay, thế là tất cả chúng ta đều chìm trong đêm đen. Biết đâu Mặt Trăng chen lên đứng trước Mặt Trời, rồi ngừng chuyển động luôn. Biết đâu đêm nay Mặt Trời nổ tung và tắt ngúm.

Đồng ý là chuyện này chưa từng xảy ra. Nhưng điều đó không chứng tỏ rằng nó sẽ không bao giờ xảy ra? Không hề!

Một con thiên nga đen

- Đề bài: cần tất cả bao nhiêu thiên nga trắng để có thể khẳng định: "Mọi thiên nga đều màu trắng?"

100 à? Không, phải nhiều hơn thế chứ! Thế 1.000 vậy? 100 nghìn thì sao? 10 triệu thế nào?

Không, vẫn chưa đủ. Để có thể đưa ra kết luận mọi con thiên nga đều màu trắng thì thực ra mình phải nhìn thấy tất tần tật thiên nga trên thế gian này, từ cổ chí kim.

- Để bài: cần tất cả bao nhiêu thiên nga đen để câu
- nói: "Mọi con thiên nga đều màu trắng" là sai?

Một thôi. Chỉ một con thiên nga đen thôi là đủ.

Thực khủng khiếp! Ta có khi phải mất cả đời đi vòng quanh thế giới mới chứng minh được rằng mọi thiên nga đều màu trắng. Thậm chí ngay khi nghĩ rằng mình đã thành công bởi vì suốt 50 năm qua, ta chỉ thấy có mỗi thiên nga màu trắng mà thôi... thì *ràmmmm*. Đúng là thảm họa: trên một con hồ nhỏ xíu, ở một xóm bé tí của nước Úc, đột nhiên xuất hiện một con thiên nga đen.

Muốn chứng minh điều gì là sai, ta chỉ cần một ví dụ duy nhất mà thôi. Ngược lại, nếu muốn chứng minh điều gì là đúng, ta cần đến rất nhiều dẫn chứng, cả tỉ không chừng, mà vẫn còn chưa đủ.

Ngày mai, ngày kia và những ngày sau đó nữa

Không ai biết được ngày mai, ngày kia, ngày kia, hay những ngày sau đó sẽ xảy ra như thế nào, cho đến hết cuộc đời mình.

- Minh biết là ngày mai mình sẽ đi học, sẽ đến
- căng-tin ăn trưa, rồi về nhà lúc 17 giờ... Nhưng biết
- đâu ngày mai, trên đường đến trường, mình chẳng
- may trượt chân vào một vỏ chuối và ngã gãy xương.
- Thế là mình trở về nhà nhưng phải chống nạng và
- bó bột... Hoặc giả, mình được ôm Lou, hay là không
- được, một lần rồi thêm lần nữa... rồi thì mình lấy
- trộm cặp sách của bạn ấy... hoặc biết

Ngày hôm nay

Thứ 2	Thứ 3	Thứ 4	Thứ 5	Thứ 6	Thứ 7	Chủ Nhật
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	?	?
?	?	?	?	?	?	?

đâu mình lại được người đi ở Mỹ về cho 1000 euro... hay là...

Chúng ta không thể biết được ngày mai, ngày kia, ngày kia, và những ngày tiếp đó sẽ có chuyện gì xảy ra, từ giờ cho đến hết cuộc đời. Chẳng có gì chắc chắn. Gì cũng bất định. Tất cả chúng ta đều sống trong sự không chắc chắn.

Chớ bước qua găm cầu thang!

- Sao cậu lại không để tớ đi qua? Buông tớ ra!
- Nhưng nhìn kia, trước mặt cậu là găm cầu thang đấy. Người ta bảo chớ có đi qua găm cầu thang! - Lúc giải thích.
- Thế á? - Ờoi ngạc nhiên. - Đi dưới găm cầu thang thì mình sẽ bị làm sao à?
- Thì mình sẽ gặp toàn chuyện xui xẻo thôi. Ồ! Nhìn kia, dưới cái mái dăng kia, có một con mèo đen, nhanh lên, quay lại thôi!
- Tại sao? - Ờoi đi hết từ ngạc nhiên này tới ngạc nhiên khác.
- Tụi mèo đen xúi quẩy lắm. Thấy chúng nó là phải chạm vào gỗ ngay! - Lúc vừa đáp vừa vội vã chạm tay vào chiếc bàn gỗ trên sân của quán cà phê.

Theo lời Luc, nếu đi qua găm cầu thang sẽ gặp xui xẻo. Tương tự nếu gặp mèo đen cũng vậy. Luc hẳn là một người mê tín. Mấy

điều cậu ấy nói đều là mê tín cả: ngộ nhờ gặp xui, cậu sẽ đổ lỗi ngay cho chúng, còn nếu không có gì xảy ra, cậu sẽ cho rằng con mèo đó chưa chắc là mèo đen...

- Xin hãy cho con biết liệu con có thể gặp được một ý trung nhân!
- Người phụ nữ trái nám xương ra mặt bàn, nhặt một mẩu lên, rồi lại đặt nó xuống bên cạnh những mẩu khác, đoạn đáp:
- Có, con sẽ gặp được một chàng trai, hai người sẽ phải lòng nhau nhưng hãy cẩn thận, vì trong vài tháng..
- Thế sao... Vậy con có lấy được bằng tú tài không?
- Người phụ nữ sắp xếp lại những mẩu xương và thấy chúng lên bàn.
- Có đấy, nhưng nghe chừng lần đầu thì chưa được ngay.

Karine thấy an tâm vì ít nhiều cũng biết trước vài điều sẽ xảy ra trong tương lai.

- Mẹ ơi mẹ, tuyệt lắm nhé, con đọc trong bói cung Hoàng đạo là những ai sinh vào khoảng giữa ngày 22 đến ngày 25 tháng Sáu sắp có một chuyến du lịch xa.